Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Stichting Islamitisch Onderwijs Amsterdam en omstreken
T.a.v. De heer S. Atasoy
Jacob Schorerlaan 50
2525 ZA DEN HAAG

Voortgezet Onderwijs
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
1203413

Een belanghebbende kan tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop het besluit hem is toegezonden schriftelijk bezwaar maken. De belanghebbende dient daartoe een bezwaarschrift in bij de minister/staatssecretaris van OCW, onder vermelding van "Bezwaar", ter attentie van DUO, Postbus 606, 2700 ML in Zoetermeer. Meer informatie over het maken van bezwaar vindt u op www.duo.nl/zakelijk/oneens-met-duo/bezwaar-maken.jsp

Datum 22 juni 2017
Betreft besluit intrekking besluit voor bekostiging in aanmerking brengen SIO

1 Inleiding

Bij besluit van 25 augustus 2011, gepubliceerd in de Staatscourant 2011, 16108, heeft de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap positief beslist op de aanvraag van Stichting Islamitisch Onderwijs Amsterdam en omstreken (inmiddels: Stichting Islamitisch Onderwijs), gevestigd te Amsterdam, voor de stichting van een Islamitische scholengemeenschap voor mavo, havo en vwo te Amsterdam.

Op grond van artikel 66 lid 4 van de Wet op het voortgezet onderwijs (hierna: WVO) vangt deze bekostiging aan op 1 augustus van het kalenderjaar volgend op het kalenderjaar waarin het bevoegd gezag heeft aangetoond dat het college van burgemeester en wethouders huisvesting ter beschikking zal stellen. De bekostiging vangt ten laatste aan op 1 augustus van het zesde kalenderjaar na het besluit. De Afdeling bestuursrechtsrechtspraak van de Raad van State heeft bij uitspraak van 21 oktober 2015 geoordeeld dat het college van burgemeester en wethouders van Amsterdam de benodigde huisvesting aan SIO ter beschikking dient te stellen. Dat betekent dat de bekostiging van deze nieuwe school op grond van artikel 66 lid 4 WVO in beginsel op 1 augustus 2017 een aanvang neemt.

Op 19 juni 2014 riep de heer Khoulani, van 1 september 2013 tot 5 september 2014 bestuurslid van SIO, openlijk op tot een steunbetuiging aan ISIS (nu IS). De VN, EU en Nederland hadden ISIS destijds reeds als terroristische organisatie aangemerkt. Het is niet aanvaardbaar dat een bestuurder van een school, en evenmin van een school in oprichting, dergelijke uitspraken doet en dat het bestuur daar niet onmiddellijk, onvoorwaardelijk en publiekelijk afstand van neemt en daar niet tegen optreedt. Daarvan is in het geval van SIO echter geen

sprake van geweest. Dat leidt tot de gegronde vrees dat SIO niet aan de bekostigingsvoorwaarden, waaronder de wettelijke burgerschapstaak in artikel 17 WVO, zal voldoen. Dat geeft grond voor het niet verstrekken van bekostiging.

Ik heb daarom de Inspectie van het onderwijs (hierna: de inspectie) op 20 november 2015 een aanwijzing gegeven om vast te stellen in hoeverre SIO in staat is te voldoen aan de geldende bekostigingsvoorwaarden voor het bevoegd gezag van een school voor voortgezet onderwijs. Ik heb in het bijzonder het oordeel van de inspectie gevraagd over de mate waarin SIO geloofwaardig invulling kan geven aan de wettelijke burgerschapstaak, de zorgtaak voor de kwaliteit van het onderwijs, het deskundig beheer van een bijzondere school en de code goed bestuur en of het bestuur in staat is haar wettelijke taken ten aanzien van bestuurlijk handelen waar te maken.

De inspectie heeft mij bij brief van 27 mei 2016 bericht dat SIO niet aan dit onderzoek wil meewerken. Dat betekent dat de ernstige vrees dat SIO niet zal voldoen aan de bekostigingsvoorwaarden niet is weggenomen. De weigering van SIO om aan het onderzoek van de inspectie mee te werken, heeft die vrees daarentegen versterkt. Er is dan ook gegronde reden om aan te nemen dat SIO niet aan de aan bekostiging verbonden verplichtingen zal voldoen.

Ik moet vaststellen dat het vertrouwen dat SIO dat later alsnog wel zal doen, onherstelbaar is beschadigd. SIO heeft zelfs de mogelijkheid om aan de inspectie openheid van zaken te geven, en te laten zien hoe zij aan de hier relevante bekostigingsvoorwaarden wil gaan voldoen, naast zich neergelegd. Dat maakt te meer dat er van moet worden uitgegaan dat SIO niet aan bekostigingsvoorwaarden zal voldoen, die van essentieel belang zijn voor het onderwijs en de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag voor de leerlingen.

Daarnaast is van belang dat deze omstandigheden mij er toe brengen de verstrekking (en vaststelling) van bekostiging te weigeren. Deze beslissing wordt in een separaat besluit met kenmerk 1203420 neergelegd.

Dit brengt met zich dat de termijn waarbinnen de school een aanvang moet nemen op grond van artikel 66 WVO ongebruikt zal verstrijken en dat de activiteit waarvoor bekostiging wordt verstrekt – het geven van onderwijs – niet zal plaatsvinden.

Dit alles brengt mij tot de beslissing om het besluit van 25 augustus 2011, gepubliceerd in de Staatscourant 2011, 16108, waarmee de school van SIO in Amsterdam voor bekostiging in aanmerking is gebracht, op grond van artikel 4:48 lid 1 onder a en b Awb in te trekken.

Dit wordt hierna toegelicht.

2 Juridisch kader

Bekostigingsvoorwaarden

Artikel 6 WVO bepaalt dat de bepalingen van de hoofdstukken I en III van die wet voorwaarden voor bekostiging van het bijzonder onderwijs zijn.

Eén van deze bekostigingsvoorwaarden is opgenomen in artikel 17 WVO, dat bepaalt:

> "Het onderwijs:
> a. gaat er mede van uit dat leerlingen opgroeien in een pluriforme samenleving,
> b. is mede gericht op het bevorderen van actief burgerschap en sociale integratie, en
> c. is er mede op gericht dat leerlingen kennis hebben van en kennismaken met verschillende achtergronden en culturen van leeftijdgenoten."

Artikel 3b WVO is in dit verband ook van belang en bepaalt:

> "1 Het bevoegd gezag draagt zorg voor de veiligheid op school, waarbij het bevoegd gezag in ieder geval:
> a. beleid met betrekking tot de veiligheid voert,
> b. de veiligheid van leerlingen op school monitort met een instrument dat een representatief en actueel beeld geeft, en
> c. er zorg voor draagt dat bij een persoon ten minste de volgende taken zijn belegd:
> 1°. het coördineren van het beleid in het kader van het tegengaan van pesten, en
> 2°. het fungeren als aanspreekpunt in het kader van pesten.
> 2 Onder veiligheid, bedoeld in het eerste lid, wordt verstaan de sociale, psychische en fysieke veiligheid van leerlingen."

Artikel 23a WVO schrijft voor dat het bevoegd gezag zorgdraagt voor de kwaliteit van het onderwijs op de school. Artikel 23a WVO preciseert wat daar in elk geval onder wordt verstaan.

Zie artikel 23a WVO:

> "Het bevoegd gezag draagt zorg voor de kwaliteit van het onderwijs op de school. Onder zorg dragen voor de kwaliteit van het onderwijs wordt in elk

> geval verstaan: de zorg voor het personeelsbeleid, voor zover het betreft de duurzame borging van de kwaliteit van het onderwijspersoneel, en het uitvoeren van het in het schoolplan, bedoeld in artikel 24, beschreven beleid op een zodanige wijze dat de wettelijke opdrachten voor het onderwijs en de door het bevoegd gezag in het schoolplan opgenomen eigen opdrachten voor het onderwijs, worden gerealiseerd."

Op grond van artikel 24 WVO dient een schoolplan te worden vastgesteld dat een beschrijving bevat van het beleid met betrekking tot de kwaliteit van het onderwijs dat binnen de school wordt gevoerd. Dit omvat in elk geval het onderwijskundig beleid, het personeelsbeleid en het beleid met betrekking tot de bewaking en verbetering van de kwaliteit van het onderwijs.

Zie artikel 24 WVO:

> "1 Het schoolplan bevat een beschrijving van het beleid met betrekking tot de kwaliteit van het onderwijs dat binnen de school wordt gevoerd, en omvat in elk geval het onderwijskundig beleid, het personeelsbeleid en het beleid met betrekking tot de bewaking en verbetering van de kwaliteit van het onderwijs. Het schoolplan omvat mede het beleid ten aanzien van de aanvaarding van materiële bijdragen of geldelijke bijdragen, niet zijnde ouderbijdragen of op de onderwijswetgeving gebaseerde bijdragen, indien het bevoegd gezag daarbij verplichtingen op zich neemt waarmee de leerlingen binnen de schooltijden en tijdens de activiteiten die worden georganiseerd onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag, alsmede tijdens het overblijven, zullen worden geconfronteerd. In het schoolplan wordt aangegeven op welke wijze invulling wordt gegeven aan het openbare karakter onderscheidenlijk de identiteit voor zover het betreft een samenwerkingsschool. Het schoolplan kan op een of meer scholen voor voortgezet onderwijs en een of meer scholen voor ander onderwijs van hetzelfde bevoegd gezag betrekking hebben.
> 2 Het onderwijskundig beleid omvat in elk geval de uitwerking van de wettelijke opdrachten voor het onderwijs en van de door het bevoegd gezag in het schoolplan opgenomen eigen opdrachten voor het onderwijs in een onderwijsprogramma. Daarbij wordt tevens het schoolondersteuningsprofiel betrokken.
> 3 Het personeelsbeleid, voor zover dat in het schoolplan tot uitdrukking wordt gebracht, omvat in elk geval maatregelen met betrekking tot het personeel die bijdragen aan de ontwikkeling en de uitvoering van het onderwijskundig beleid alsmede het document inzake evenredige vertegenwoordiging van vrouwen in de schoolleiding, bedoeld in artikel 32d van de wet.

> 4 Het beleid met betrekking tot de bewaking en verbetering van de kwaliteit van het onderwijs omvat in elk geval:
> a. de wijze waarop het bevoegd gezag bewaakt dat die kwaliteit wordt gerealiseerd,
> b. de wijze waarop het bevoegd gezag vaststelt welke maatregelen ter verbetering van de kwaliteit nodig zijn, en
> c. maatregelen en instrumenten om te waarborgen dat het personeel zijn bekwaamheid onderhoudt.
> (…)"

Op grond van artikel 49 lid 2 WVO draagt het schoolbestuur voorts zorg voor een deskundig beheer.

Artikel 103 lid 1 WVO schrijft voor dat het bevoegd gezag jaarlijks een jaarverslag vaststelt, dat ten minste bestaat uit een bestuursverslag waarin de door het bevoegd gezag gehanteerde code voor goed bestuur wordt vermeld, alsmede ten minste verantwoording wordt afgelegd over de afwijkingen van die code van goed bestuur. De code van goed bestuur bevat op grond van artikel 103 lid 5 WVO ten minste bepalingen over de wijze waarop invulling wordt gegeven aan:

> "a. een beleid dat de eigen deskundigheid en verantwoordelijkheid van het personeel voor de kwaliteit van het onderwijs tot haar recht komt,
> b. een integere bedrijfsvoering, waaronder voorzieningen om verstrengeling van belangen tegen te gaan, en
> c. afstemming met en verantwoording aan de ouders en andere belanghebbenden binnen en buiten de school."

Besluit tot het voor bekostiging in aanmerking brengen en intrekking daarvan

Op grond van artikel 65 lid 1 WVO brengt de Minister van OCW een school voor bekostiging in aanmerking waarvan redelijkerwijs kan worden aangenomen dat deze, gelet op de belangstelling voor de desbetreffende schoolsoort, de verlangde richting en het leerlingenverloop, blijkens statistische gegevens, onder meer verstrekt door het Centraal Bureau voor de Statistiek, zal worden bezocht door ten minste het aantal leerlingen dat in artikel 65 lid 1 WVO is genoemd.

Artikel 66 WVO bepaalt:

> "1 Het bevoegd gezag kan bij Onze Minister een aanvraag indienen om een school of scholengemeenschap voor bekostiging in aanmerking te brengen. De aanvraag wordt ingediend voor 1 november.
> 2 Elke aanvraag vermeldt de schoolsoorten, de verlangde richting en de plaats van vestiging van de school of scholengemeenschap en gaat

> vergezeld van een prognose over de te verwachten omvang. Een aanvraag voor een school voor praktijkonderwijs wordt ingediend in overeenstemming met de bevoegde gezagsorganen in het samenwerkingsverband waarvan de school deel gaat uitmaken en na overleg met de gemeente.
> 3 Onze Minister besluit met inachtneming van artikel 65 voor 1 mei volgend op de aanvraag of de school of scholengemeenschap voor bekostiging in aanmerking wordt gebracht. Indien het besluit niet voor 1 mei kan worden genomen, stelt Onze Minister de aanvrager daarvan in kennis en noemt hij daarbij een termijn waarbinnen het besluit wel tegemoet kan worden gezien.
> 4 De bekostiging vangt aan op 1 augustus van enig kalenderjaar, ten vroegste in het eerste en ten laatste in het zesde kalenderjaar na het besluit van Onze Minister. Behoudens in het laatste geval vangt de bekostiging aan in het kalenderjaar volgend op het kalenderjaar waarin het bevoegd gezag, voor 1 augustus, heeft aangetoond dat burgemeester en wethouders van de desbetreffende gemeente uiterlijk met ingang van 1 augustus van het eerstgenoemde kalenderjaar de benodigde huisvesting ter beschikking zullen stellen."

Artikel 4:21 lid 4 Awb bepaalt dat titel 4.2 van de Awb ('Subsidies') van overeenkomstige toepassing is op de bekostiging van het onderwijs en onderzoek.

In de vaste jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State is bevestigd dat de bepalingen van titel 4.2 van de Awb ('Subsidies') van overeenkomstige toepassing zijn op de bekostiging van het onderwijs, waaronder het voortgezet onderwijs.

> Vgl. bijv. over lagere vaststelling en terugvordering van bekostiging ABRvS 18 april 2007, ECLI:NL:RVS:2007:BA3216, r.o. 2.4.1:
>
> "De rechtbank heeft met juistheid overwogen dat uit de omstandigheid dat Titel 4 van de Awb vanaf 11 mei 2001 van overeenkomstige toepassing is op de bekostiging van het onderwijs volgt dat als algemeen uitgangspunt heeft te gelden dat ook de artikelen 4:49 en 4:57 van de Awb grondslag kunnen vormen voor de wijziging en terugvordering van een op grond van de Awb toegekende rijksbijdrage, omdat de wetgever met artikel 2.9, vierde lid, van de WHW niet heeft beoogd een uitputtende regeling te geven voor het wijzigingen en terugvorderen van rijksbijdragen."
>
> Zie ook:

– ABRvS 21 november 2007, ECLI:NL:RVS:2007:BB8404, r.o. 2.4.1;
– ABRvS 2 augustus 2006, ECLI:NL:RVS:2006:AY5511, r.o. 2.11.1.

Zie voorts ten aanzien van de intrekking van het besluit om een school voor bekostiging in aanmerking te brengen op grond van artikel 4:48 Awb:

- ABRvS 18 januari 2017, ECLI:NL:RVS:2017:86.

Artikel 4:48 Awb bepaalt dat de subsidieverlening kan worden ingetrokken indien de activiteiten waarvoor subsidie is verleend niet of niet geheel hebben plaatsgevonden of zullen plaatsvinden en indien de subsidieontvanger niet heeft voldaan aan de aan de subsidie verbonden verplichtingen:

"1 Zolang de subsidie niet is vastgesteld kan het bestuursorgaan de subsidieverlening intrekken of ten nadele van de subsidie-ontvanger wijzigen, indien:
a. de activiteiten waarvoor subsidie is verleend niet of niet geheel hebben plaatsgevonden of zullen plaatsvinden;
b. de subsidie-ontvanger niet heeft voldaan aan de aan de subsidie verbonden verplichtingen;
c. de subsidie-ontvanger onjuiste of onvolledige gegevens heeft verstrekt en de verstrekking van juiste of volledige gegevens tot een andere beschikking op de aanvraag tot subsidieverlening zou hebben geleid;
d. de subsidieverlening anderszins onjuist was en de subsidie-ontvanger dit wist of behoorde te weten, of
e. met toepassing van artikel 4:34, vijfde lid, een beroep wordt gedaan op de voorwaarde dat voldoende gelden ter beschikking worden gesteld.
2 De intrekking of wijziging werkt terug tot en met het tijdstip waarop de subsidie is verleend, tenzij bij de intrekking of wijziging anders is bepaald."

3 Feiten en achtergronden

Bij besluit van 25 augustus 2011 is positief beslist op de aanvraag van SIO voor de stichting van een islamitische school voor voortgezet onderwijs (mavo-havo-vwo) in Amsterdam en is deze school voor bekostiging in aanmerking gebracht.

Op grond van artikel 66 lid 4 WVO vangt de bekostiging van een nieuwe school aan op 1 augustus van ten laatste het zesde kalenderjaar na dit besluit of in het kalenderjaar nadat het bevoegd gezag heeft aangetoond dat het college van burgemeester en wethouders de benodigde huisvesting ter beschikking zullen stellen. SIO heeft aan het college van B&W van Amsterdam een aanvraag om een voorziening in de huisvesting gedaan, die het college bij besluit van 13 november 2012 heeft afgewezen. SIO heeft tegen de afwijzing bezwaar gemaakt en beroep ingesteld.

Sinds 1 juni 2013 is de heer M. Laamimach lid van het bestuur van SIO. Sinds 5 juli 2013 is de heer S. Atasoy voorzitter van bestuur van SIO. Met ingang van 1 september 2013 was de heer A. Khoulani secretaris van het bestuur van SIO.

Op 19 juni 2014 riep de heer Khoulani openlijk op tot een steunbetuiging aan ISIS (nu IS). Op zijn Facebookpagina schrijft hij: 'Leve ISIS en in shaa Allah op naar Baghdad om dat schorem aldaar aan te pakken'. De VN, EU en Nederland hadden IS destijds reeds als terroristische organisatie aangemerkt.

Deze openlijke steunbetuiging leidt tot veel aandacht en onrust. Zo heeft voormalig Tweede Kamerlid Marcouch zich uitgesproken tegen de uitlatingen van de heer Khoulani. Deze aandacht en onrust vormde voor het bestuur geen aanleiding afstand te nemen van de uitlatingen en opvattingen van de heer Khoulani. Het bestuur droeg evenmin actief uit dat SIO een gedachtengoed voorstond waarin IS geen plaats had. De heer Atasoy, voorzitter van het bestuur van SIO, heeft daarentegen aangifte gedaan tegen Tweede Kamerlid Marcouch, omdat de heer Marcouch het gehele bestuur van SIO aansprak op de uitlatingen van de heer Khoulani.

De heer Atasoy heeft namens SIO op 23 juni 2014 een persbericht uitgebracht. SIO heeft daarin gereageerd op de reactie van de heer Marcouch op de uitlatingen van de heer Khoulani, en heeft aangegeven dat de uitlatingen van de heer Khoulani een bestuursaangelegenheid zijn. SIO heeft aangegeven geen mening of standpunt over 'de groepering' (die verder niet bij naam wordt genoemd) in te nemen. Van de steunbetuiging aan IS wordt geen afstand gedaan.

Het persbericht van 23 juni 2014 luidt als volgt:

> "Het is te betreuren dat de SIO via de media kennis moest nemen van de uitingen van de heer Marcouch over de SIO. De kritiek is ongefundeerd en geheel op éénzijdig en onverantwoorde wijze in de pers gebracht.

Met zijn uitspraken doet Marcouch overkomen alsof de SIO zich heeft uitgesproken over een buitenlandse groepering, of een standpunt inneemt hieromtrent. Dat is pertinent onjuist. De SIO heeft op geen enkele wijze een mening of standpunt geuit over de groepering. Hoe de SIO verder omgaat met de uitspraken van de heer Khoulani betreft een bestuursaangelegenheid. Dat een bestuur van een voortgezet onderwijs instelling in Nederland omtrent ingewikkelde en slepende buitenlandse aangelegenheden een mening moet uitdragen, acht het bestuur enigmatisch.

De SIO betreurt dat Marcouch alles over één kam scheert en doet overkomen alsof de SIO zich heeft uitgesproken over een buitenlandse groepering, ofwel het gehele bestuur van de SIO het eens is met de uitlatingen van een bestuurslid in diens privésfeer. De heer Marcouch lastert de SIO door de privémening van de heer Khoulani te koppelen aan de grondslag of de opvatting van de SIO. De SIO acht zijn manier van volksvertegenwoordiging verwerpelijk en polariserend! Overigens wordt de politiek het bos ingestuurd door de heer Marcouch met diens schreeuw om aandacht.

De SIO heeft aangifte gedaan bij de politie wegens smaad en laster tegen Tweede Kamerlid Marcouch. Voorts gaat het bestuur aan de rechter vragen om een rectificatie af te dwingen en de heer Marcouch persoonlijk aansprakelijk te stellen voor de geleden en te lijden schade.

Het bestuur is in afwachting van het onderzoek van het Openbaar Ministerie omtrent de uitspraken van de heer Khoulani.

S. Atasoy
Voorzitter de SIO

Namens de Stichting Islamitisch Onderwijs Amsterdam en omstreken.”

SIO heeft voorts een aantal rectificatieverzoeken aan de media gedaan, waarin bezwaar wordt gemaakt tegen in de ogen van SIO, onjuiste berichtgeving over SIO.

SIO heeft bij e-mail van 25 juni 2014 aangegeven vernomen te hebben dat Kamervragen zullen worden gesteld over ‘een uitlating van een bestuurslid op persoonlijke titel op diens Twitter account’. SIO heeft aangegeven een aantal bijlagen mee te zenden om een volledig beeld te geven over de zienswijze van het bestuur van SIO. Het gaat om een brief van SIO aan het Tweede Kamerlid Marcouch van 21 juni 2014, waarin SIO om rectificatie vraagt van een artikel

vanAT5, met de reactie van de heer Marcouch op de uitlatingen van de heer Khoulani. SIO maakt daarin de heer Marcouch onder andere het verwijt doelbewust aan een negatieve beeldvorming van SIO te werken en het te doen voorkomen alsof het hele bestuur van SIO zich over ISIS heeft uitgesproken of het eens is met de uitlatingen van een bestuurslid. Verder is een proces-verbaal van aangifte van SIO jegens de heer Marcouch, vanwege diens reactie op de uitlatingen van de heer Khoulani, meegezonden, en het persbericht van 23 juni 2014.

De heer Atasoy heeft namens SIO op 25 juni 2014 opnieuw een persbericht uitgebracht. Daarin werd toegelicht dat het bestuur voornemens was om Tweede Kamerlid Marcouch te dagvaarden omdat hij volgens SIO zou blijven volharden in 'zijn smaad en lastercampagne'. In het persbericht werd geen afstand genomen van de uitlatingen van de heer Khoulani. De heer Khoulani is vooralsnog als bestuurder aangebleven.

Op 1 augustus 2014 heeft de heer Atasoy opnieuw een persbericht uitgebracht. Daarin is onder andere het volgende aangegeven:

> 'De SIO heeft zich nadrukkelijk en openlijk gedistantieerd van elke vorm van extremisme of terrorisme. De SIO gaat zorgvuldig met bestuursleden om, maar kan uitlatingen die zouden kunnen worden uitgelegd als extremistisch, niet tolereren. Het bestuur behoort het doel van de stichting bovenaan te zetten en capabel te zijn om de beloofde kwaliteit van het onderwijs en de organisatie waar te maken.'

Verder worden nieuwe gerechtelijke stappen tegen de gemeente Amsterdam aangekondigd, omdat de gemeente geen huisvesting voor SIO ter beschikking stelt.

Eerst op 29 augustus 2014 heeft SIO een vertrouwelijke brief aan het college van B&W van Amsterdam en aan mij gezonden, waarin SIO aangeeft dat ze zich distantieert van de betrokken opvattingen en om een onderhoud verzoekt.

Eerst op 5 september 2014 is de heer Khoulani uitgeschreven als bestuurder van SIO.

SIO heeft nooit publiekelijk afstand genomen van de opvattingen van de heer Khoulani. Evenmin heeft SIO er voor gekozen om actief uit te dragen andere opvattingen voor te staan, waarin voor de opvattingen van de heer Khoulani geen plaats is. De heren Atasoy en Lamimaach maken nog steeds deel uit van het bestuur van SIO.

Bij brief van 6 november 2014 heb ik in reactie op de brief van SIO van 29 augustus 2014 aangegeven dat ik er gezien al hetgeen dat is voorgevallen en de manier waarop daar door het bestuur mee is omgegaan, geen vertrouwen in heb dat het bestuur van SIO in staat is om een school te starten waar leerlingen goed onderwijs krijgen in overeenstemming met de Nederlandse democratische rechtsorde. Ik heb daarom aangegeven geen verdere medewerking aan de totstandkoming van de school te zullen verlenen.

Bij brief van 12 januari 2015 heeft de advocaat van SIO verzocht om een toelichting op de mededeling dat geen verdere medewerking aan de totstandkoming van de school zal worden verleend.

Bij brief van 24 februari 2015 heb ik aangegeven dat uitsluitend een begin van herstel van vertrouwen kan worden gemaakt als de huidige bestuurders aftreden en zich laten vervangen. Ik stel vast dat daar tot op heden geen gevolg aan is gegeven.

Bij uitspraak van 21 oktober 2015 heeft de Afdeling bestuursrechtsrechtspraak van de Raad van State geoordeeld dat het college van B&W van Amsterdam de benodigde huisvesting ter beschikking dient te stellen. Dat betekent dat een besluit moet worden genomen over de aanvang van de bekostiging van deze nieuwe school op 1 augustus 2017.

Het college van B&W van Amsterdam heeft de raad van Amsterdam bij brief van 3 november 2015 over de stand van zaken rondom de rechtszaken tussen de gemeente Amsterdam en SIO geïnformeerd. In die brief is ook aangegeven dat en waarom het college zorgen over SIO heeft.

Ik heb de inspectie op 20 november 2015 een aanwijzing gegeven om vast te stellen in hoeverre SIO in staat is te voldoen aan de geldende bekostigingsvoorwaarden voor het bevoegd gezag van een school voor voortgezet onderwijs. Ik heb in het bijzonder het oordeel van de inspectie gevraagd over de mate waarin SIO geloofwaardig invulling kan geven aan de wettelijke burgerschapstaak (artikel 17 WVO), de zorgtaak voor de kwaliteit van het onderwijs (artikel 23a WVO), het deskundig beheer van een bijzondere school (artikel 49 lid 2 WVO) en de code goed bestuur en of het bestuur (artikel 103 lid 5 WVO) in staat is haar wettelijke taken ten aanzien van bestuurlijk handelen waar te maken.

De inspectie heeft mij op 11 februari 2016 bij ambtsbericht geïnformeerd dat SIO weigert mee te werken aan het onderzoek. Bij brief van 11 maart 2016 heb ik aan de inspectie laten weten dit ambtsbericht ter kennisgeving te hebben

aangenomen en de inspectie geïnformeerd over de brief die ik op dezelfde dag aan SIO heb gezonden.

Bij brief van 11 maart 2016 heb ik gereageerd op de brief van SIO van 16 februari 2016 en toegelicht waarom de aanwijzing aan de inspectie rechtmatig is en waarom de inspectie bevoegd is onderzoek uit te voeren en SIO gehouden is daaraan medewerking te verlenen. Ik heb SIO opgeroepen alsnog haar medewerking te verlenen.

In reactie op de brief van SIO aan de Minister van 23 maart 2016 heeft de Minister bij brief van 2 mei 2016 aan SIO aangegeven mijn zorgen te delen.

De inspectie heeft mij bij brief van 27 mei 2016 bericht dat SIO, ondanks herhaalde pogingen van de inspectie en ondanks mijn oproep om alsnog mee te werken, niet aan het onderzoek wil meewerken. De inspectie heeft aangegeven daarom niet te kunnen vaststellen dat SIO aan de bekostigingsvoorwaarden zal voldoen.

Op 30 mei 2016 heb ik mijn voornemen om verstrekking en vaststelling van bekostiging te weigeren, aan SIO bekend gemaakt en SIO in de gelegenheid gestald haar zienswijze daarover te geven. SIO heeft bij brief van 10 juni 2016 van die gelegenheid gebruikt gemaakt, en is op 28 juni 2016 over het voorgenomen besluit gehoord.

Bij besluit van 11 juli 2016 heb ik geweigerd bekostiging aan SIO te verstrekken. Bij besluit van 20 december 2016 zijn de daartegen gerichte bezwaren ongegrond verklaard. De rechtbank Amsterdam heeft bij uitspraak van 12 mei 2017 het daartegen gerichte beroep gegrond verklaard, de beslissing op bezwaar vernietigd en het primaire besluit herroepen en bepaald dat de uitspraak daarvoor in de plaats treedt. Naar het oordeel van de rechtbank was ik niet bevoegd om ambtshalve tot een beslissing over (de weigering van) de verstrekking van bekostiging over te gaan, en had daarvoor de melding van de in de inleiding genoemde gegevens, die naar het oordeel van de rechtbank als aanvraag moeten worden aangemerkt, moeten afwachten. Die gegevens zijn inmiddels door SIO gemeld, waardoor alsnog over de verstrekking van bekostiging moet worden beslist. Dat gebeurt in een separaat besluit.
In de feitelijke situatie is verder geen verandering gekomen.

SIO is naar aanleiding van het eerdere besluit in de gelegenheid gesteld om zijn zienswijze te geven over de feiten en belangen die haar betreffen. Sindsdien hebben zich geen nieuwe feiten of omstandigheden voorgedaan. Op grond van artikel 4:11 onder b Awb wordt er daarom vanaf gezien SIO nogmaals te horen.

4 Overwegingen

Bepalingen van de WVO

Artikel 17 WVO geeft een belangrijke opdracht aan het bevoegd gezag van een school mee en schrijft voor dat het onderwijs:

> er mede vanuit gaat dat leerlingen opgroeien in een pluriforme samenleving,
> mede gericht is op het bevorderen van actief burgerschap en sociale integratie en er mede op gericht is dat leerlingen kennis hebben van en kennismaken met verschillende achtergronden en culturen van leeftijdgenoten.

Artikel 17 WVO is een bekostigingsvoorwaarde voor het bijzonder onderwijs.

Artikel 17 WVO geeft mede invulling aan artikel 29 IVRK, dat bepaalt:

> "Het kind heeft recht op onderwijs dat is gericht op: de ontplooiing van het kind; respect voor mensenrechten en voor de eigen culturele identiteit, de waarden van het eigen land en van andere landen; vrede en verdraagzaamheid; gelijkheid tussen geslachten; vriendschap tussen alle volken en groepen en eerbied voor het milieu. Iedereen is vrij om een school naar eigen inzicht op te richten met inachtneming van deze beginselen en de door de overheid vastgestelde minimumnormen voor alle scholen."

Scholen hebben vrijheid om te bepalen hoe zij invulling geven aan artikel 17 WVO. Het is echter heel duidelijk dat het op school ruimte bieden voor radicale of extreme opvattingen die indruisen tegen de kernwaarden van onze democratische samenleving en de mensenrechten die hun uitdrukking vinden in de Grondwet, het EVRM en het IVRK lijnrecht tegen artikel 17 WVO ingaat, daarmee in strijd is. Van scholen wordt verwacht dat zij zich tegen dergelijke opvattingen te weer stellen en uitspreken. Dat geldt voor leerkrachten en ander personeel:

> "Samen leven kan alleen, indien iedereen handelt vanuit respect voor elkaar en elkaar behoedt voor radicalisme. Tegen de achtergrond van dit laatste wordt van leerkrachten en ander personeel van scholen verwacht dat zij op kritische wijze aandacht besteden aan en zo nodig stelling nemen tegen radicale of extreme opvattingen over de beleving van ideologieën, die indruisen tegen de kernwaarden van onze democratische samenleving. Een dergelijk benadering past in de actieve

> opstelling die de regering verwacht van scholen om als onderdeel van hun pedagogische en maatschappelijke opdracht bij te dragen aan de bevordering van goed burgerschap. Expliciete aandacht voor een kritische presentatie van tegen onze samenleving gerichte vormen van radicalisering kan bijvoorbeeld aan bod komen als onderdeel van kennisgebieden zoals maatschappelijke verhoudingen en geestelijke stromingen. Kern van de boodschap daarbij is dat meningsverschillen op democratische wijze en met de spelregels van onze rechtsstaat dienen te worden beslecht.
>
> De opdracht die onderhavig wetsvoorstel (met nummer 29 359, JB) stelt aan het onderwijs, brengt ook met zich dat scholen in signalerende zin hun verantwoordelijkheid nemen. Het gaat dan om een zo vroeg mogelijke signalering van leerlingen die maatschappelijk dreigen te ontsporen. De regering hecht daarbij aan te tekenen dat deze verantwoordelijkheid niet eenzijdig wordt neergelegd bij het onderwijs. Scholen dienen ondersteund te worden om de deskundigheid op dit gebied te versterken en de beschikking te hebben over effectieve vormen van aanpak van ontsporende leerlingen. Een dergelijke benadering kan alleen slagen als scholen, ouders en andere zorg- en overheidsinstanties samenwerken om het afglijden en buiten beeld raken van deze leerlingen tegen te houden. Het beleid van de regering is er op gericht om de juiste omstandigheden te scheppen waardoor deze samenwerking tot stand komt." (onderstreping toegevoegd)
>
> Zie: Kamerstukken II 2004/05, 29 359, nr. 3, p. 1 t/m 4.

Het geldt vanzelfsprekend in het bijzonder voor het bevoegd gezag (het bestuur van de school):

> "Het gaat er bij dit aandachtspunt om of de schoolleiding en het onderwijzend en onderwijsondersteunend personeel actief burgerschap en sociale integratie in de omgang met leerlingen ook zelf in de praktijk brengen en voorbeeldgedrag tonen, en of de school de leerlingen op meerdere momenten gedurende de schoolloopbaan in de gelegenheid stelt om met burgerschap en integratie te oefenen. De uitwerking daarvan kan op verschillende manieren plaatsvinden, mede afhankelijk van de leeftijd en het ontwikkelingsniveau van de leerlingen. De inspectie toetst of het onderwijs van de school onderdelen bevat, die hieraan uitdrukking geven." (onderstreping toegevoegd)
>
> Zie: Kamerstukken II 2006/07, 29 666, nr. 14, paragraaf II.6.

Van de bestuursleden van een school mag worden verwacht dat zij zich uitspreken tegen extremistische en onverdraagzame opvattingen, en vóór de basiswaarden van de democratische rechtsstaat. Dat vergt een actieve houding.

> "Hoewel scholen vrij zijn te bepalen welke waarden ze aan hun leerlingen willen overdragen, is het tevens belangrijk dat scholen bijdragen aan de overdracht van waarden die we gemeenschappelijk hebben. Dat is de basis die mensen en groepen verbindt, zodat het mogelijk is van elkaar te verschillen én in harmonie samen te leven. Die «waarden die we gemeenschappelijk hebben» heeft de inspectie de basiswaarden van de democratische rechtsstaat genoemd. De overheid of inspectie kiezen deze waarden niet zelf. Belangrijke bronnen zijn de Grondwet en de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. Beide weerspiegelen basale, als universeel beschouwde waarden, die breed zijn geaccepteerd en gelegitimeerd. Basiswaarden verwijzen dan ook naar basale, minimale en breed onderschreven waarden die de democratische rechtsstaat schragen.
>
> In de memorie van toelichting bij het onderhavige wetsartikel wordt verwezen naar de kernwaarden van de Nederlandse cultuur. In de toelichting bij de tweede nota van wijziging (Kamerstukken II 2005/06, 29 666, nr. 10) [zie hierboven] wordt voor wat betreft de bepaling betreffende actief burgerschap en sociale integratie verwezen naar de memorie van toelichting bij wetsvoorstel Kamerstukken II 2004/05, 29 959, nrs. 1–2. Daarin noemde ik de hiervoor genoemde bronnen en de basiswaarden die in het toezichtkader «Actief burgerschap en sociale integratie» onderscheiden worden. De inspectie operationaliseerde de basiswaarden als kader voor de beoordeling van het onderwijs op islamitische scholen, in het kader van het onderzoek in 2003 naar de rol van islamitische scholen bij het bevorderen van de condities voor integratie in de samenleving. Voor een uitgebreide verantwoording van de basiswaarden zij verwezen naar het verslag van dit onderzoek (*Islamitische scholen nader onderzocht*, Inspectie van het Onderwijs, oktober 2003; zie de paragrafen 3.2, 6.1, 6.2 en bijlage II). Vanwege het ruimere toepassingsbereik van het toezichtkader «Actief burgerschap en sociale integratie» is de basiswaarde autonomie toegevoegd. (…)"
> (onderstreping toegevoegd)
>
> Zie: Kamerstukken II 2006/07, 29 666, nr. 14, paragraaf II.6.

Sinds het onderzoek van de inspectie in 2003 naar islamitische scholen, waar in het hiervoor aangehaalde kamerstuk naar wordt verwezen, is duidelijk dat alle

onderwijsinstellingen zich binnen het kader van artikel 29 IVRK hebben te begeven.

> Vgl.: B.P. Vermeulen, Het recht op onderwijs in het kinderrechtenverdrag, NTM/NJCM-bulletin 2005, p. 775, blz. 7:
>
> "In deze trend (van het aanspreken van scholen op hun verantwoordelijkheid voor het burgerschapsonderwijs, JB) speelt artikel 29 eerste lid IVRK geen vooraanstaande rol. Wel fungeren de daarin vervatte doelstellingen als een belangrijk ijkpunt in de discussies over het islamitisch onderwijs. Dit onderwijs is in opspraak geraakt door een rapport van de BVD (AIVD) over buitenlandse inmenging en anti-integratieve tendensen op vijf islamitische basisscholen (voetnoot weggelaten). Uit nadere onderwijsinspectierapportages bleek dat er toch niet zoveel aan de hand was. Maar sindsdien is wel in confesso, dat alle onderwijsinstellingen, inclusief de islamitische, zich moeten bewegen binnen de doelstellingen van genoemde bepaling. Zo merkte de toenmalige minister van Binnenlandse Zaken op: 'Mede met het oog op de uitvoering van artikel 29, eerste lid, van het VN-verdrag inzake de rechten van het kind zal, in de eerste plaats op basis van rapportages door de onderwijsinspectie, worden bezien of in voldoende mate is gewaarborgd dat het onderwijs ziet op de ontwikkeling van het respect voor de rechten van de mens zoals neergelegd in het handvest van de Verenigde Naties.' (voetnoot weggelaten)" (onderstreping toegevoegd)
>
> Zie ook, in de uitspraak over de aanvraag van SIO aan de gemeente Amsterdam voor huisvesting: ABRvS 21 oktober 2015, ECLI:NL:RVS:2015:3249, rov. 5.1:
>
> "(…) Nu de minister bevoegd is deze bekostiging al dan niet te verstrekken, komt alleen de minister een oordeel toe over de goede uitvoering van artikel 17 Wvo, mede in het licht van het IVRK, door de school. (…)"

Artikel 3b WVO draagt het bevoegd gezag op zorg te dragen voor de veiligheid op school, waaronder zowel de sociale, de psychische als de fysieke veiligheid van leerlingen wordt verstaan.

> Zie ook: Kamerstukken II 2014/2015, 34130, nr. 3, blz. 2:
>
> "Dit wetsvoorstel richt zich op de sociale veiligheid van leerlingen op school. Hieronder wordt ten minste verstaan: een school is veilig als de psychische, sociale en fysieke veiligheid van leerlingen niet door andere

> mensen wordt aangetast. Schoolbesturen worden met dit wetsvoorstel verplicht om zorg te dragen voor de sociale veiligheid op al hun scholen voor al hun leerlingen en om pesten actief tegen te gaan. Het gaat hierbij om een vergaande inspanningsverplichting voor scholen om zorg te dragen voor de veiligheid van leerlingen en een veilig schoolklimaat op hun scholen. Scholen worden aangesproken op de inspanningen die ze plegen om al hun leerlingen een sociaal veilige leeromgeving te bieden en de mate waarin die als toereikend kan worden gezien."

Ook artikel 3b WVO is een bekostigingsvoorwaarde voor het bijzonder onderwijs.

Dat geldt ook voor artikel 23a WVO, dat voorschrijft dat moet worden zorggedragen voor de kwaliteit van het onderwijs en artikel 49 lid 2 WVO, dat voorschrijft dat het beheer van een bijzondere school deskundig moet geschieden. De naleving en verantwoording overeenkomstig een code voor goed bestuur (artikel 103 lid 5 WVO) vormt daarin ook een belangrijk element.

Het bestuur van het bevoegd gezag vervult hierin een centrale rol. Zij hebben een belangrijke functie, zowel extern als intern binnen de schoolorganisatie. Zij moeten berekend zijn op hun taak en dragen de verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het onderwijs in ruime zin (artikel 23a WVO) en de naleving van de bekostigingsvoorwaarden. Er moet op kunnen worden vertrouwd dat zij het onderwijs zodanig inrichten dat het onderwijs met respect voor elkaar wordt gegeven, en met inachtneming van de essentiële waarden die het fundament zijn van onze democratische samenleving.

Steunbetuiging aan IS en omgang van het bestuur van SIO daarmee

Een bestuurslid van een school dat openlijk steun betuigt aan IS is met dat alles in strijd. IS is een terroristische organisatie, met een gruwelijk gedachtengoed en handelen. Daarvoor is op een school in Nederland geen plaats. De school is een plek waar jongeren elkaar ontmoeten en waar burgerschap wordt onderwezen. Het prediken van geweld en onverdraagzaamheid is daarmee volstrekt in strijd. Dat geldt ook voor het niet onmiddellijk en onvoorwaardelijk daarvan afstand nemen.
Ik stel vast dat een lid van het bestuur van SIO openlijk steun heeft betuigd aan IS.
Door de VN, de EU en Nederland was toen al uitgesproken dat IS een terroristische organisatie was. De openlijke steunbetuiging van de heer Khoulani heeft bepaald de aandacht gekregen. Het Tweede Kamerlid Marcouch heeft zich onder andere publiekelijk tegen de uitlatingen uitgesproken. Ondanks de uitlatingen van de heer Khoulani, en ondanks de aandacht en onrust die die uitlatingen te weeg brachten, is het bestuur van SIO niet inhoudelijk op de

uitlatingen ingegaan en heeft het er geen afstand van genomen. Het huidige bestuur, de overgebleven bestuursleden Atasoy en Laamimach, hebben pas in een vertrouwelijke brief van 29 augustus 2014 aan mij geschreven afstand te doen van 'deze opvattingen'. SIO heeft er voor gekozen wel de publiciteit te zoeken, maar uitsluitend om acties jegens de heer Marcouch, waaronder een aangifte, aan te kondigen, en aan te geven dat SIO zich niet kan vinden in de wijze waarop in de media over SIO en de bestuurder van SIO de heer Khoulani verslag wordt gedaan.

De openlijke steunbetuiging van de heer Khoulani evenals de aangifte van SIO tegen Tweede Kamerlid Marcouch zijn publiekelijk gedaan. Het had voor de overgebleven bestuurders in de rede gelegen om hiervan ook publiekelijk en ondubbelzinnig afstand te nemen. Dat is niet gebeurd.

Vervolgens heeft de heer Khoulani zich op 5 september 2014 laten uitschrijven als bestuurder van SIO. In de media heeft hij benadrukt dat het bestuur hem niet gedwongen had om op te stappen.

SIO heeft het standpunt ingenomen dat de heer Khoulani zijn steunbetuiging aan IS als privépersoon heeft gedaan. Voor zover SIO daarmee zou willen aangeven dat op deze steunbetuiging geen acht geslagen hoefde te worden, gaat zij voorbij aan de verantwoordelijkheid van de heer Khoulani als bestuurder van een bevoegd gezag dat een school wil starten. Het kan niet worden geaccepteerd dat bestuurders van van rijkswege bekostigde scholen openlijk oproepen IS te steunen, in het bijzonder vanwege de verantwoordelijkheid die zij jegens de kinderen die op hun school onderwijs (zullen) volgen, hebben. Een scheiding tussen openlijke steunbetuigingen als 'privépersoon' en als 'bestuurder van een school' is daarmee niet te maken. Een dergelijk argument kan aan de verantwoordelijkheid van SIO dan ook niet afdoen. Dat geldt te meer nu de steunbetuiging van de heer Khoulani niet in private kring is gedaan, maar juist openbaar, op Facebook, waarmee anderen worden opgeroepen IS ook te steunen.

SIO heeft voorts eerder aangevoerd dat – kort gezegd – het bestuur van SIO wel onmiddellijk en openlijk afstand heeft genomen van de heer Khoulani. Zij verwijst daartoe in het bijzonder naar een persbericht van 23 juni 2014, rectificaties die aan diverse media zijn gestuurd, een brief van 24 juni 2014 en een persbericht van 25 juni 2014. Zij verwijst voorts naar het interne proces zoals dat binnen SIO zou hebben plaatsgevonden (waar zij overigens geen stukken van heeft overgelegd) en verwijt dat geen ruimte is gelaten voor een andere aanpak dan een 'botte bijl-methode' en geen ruimte is gelaten om de heer Khoulani van de verwerpelijkheid van zijn uitlatingen te overtuigen.

Uit de berichten waar SIO naar heeft verwezen, blijkt echter niet dat zij onmiddellijk en openlijk afstand heeft gedaan van de uitlatingen van de heer Khoulani.
In het persbericht van 23 juni 2014 distantieert het bestuur van SIO zich niet van de uitlatingen van de heer Khoulani. De kern van het persbericht is daarentegen dat SIO zich tegen de reactie van de heer Marcouch op de uitlatingen van de heer Khoulani verzet. Volgens SIO doet de heer Marcouch het voorkomen alsof SIO zich heeft uitgesproken over 'een buitenlandse groepering' of dat het gehele bestuur het eens is met de uitlatingen van de heer Khoulani. IS of ISIS wordt in het persbericht niet met naam genoemd, maar als 'een buitenlandse groepering' aangeduid. SIO neemt in het persbericht uitdrukkelijk géén standpunt over IS in: 'De SIO heeft op geen enkele wijze een mening of standpunt geuit over de groepering.'. SIO geeft verder juist aan dat hoe SIO omgaat met de uitlatingen van de heer Khoulani, een bestuursaangelegenheid is. Ik moet dan ook vaststellen dat SIO dit persbericht niet heeft aangegrepen om zich van de uitlatingen van de heer Khoulani te distantiëren, en zich uit te spreken tegen IS. Dat onderwerp ontbreekt juist in het persbericht. In plaats daarvan richt SIO zich tegen de heer Marcouch. SIO geeft in wezen aan dat het aan de heer Khoulani zelf is om steun te betuigen aan IS, door dit als uitlatingen in de privésfeer aan te duiden. Zij geeft verder aan dat het uitsluitend een interne kwestie voor SIO is hoe daar mee om te gaan, door dit uitsluitend als een bestuursaangelegenheid aan te duiden. Het gegeven dat één van de drie bestuursleden van SIO openlijk – via Facebook – steun aan IS heeft uitgesproken, blijft zo onweersproken. Alle vragen die dat oproept over SIO zelf blijven onbeantwoord.

Uit de brief van 24 juni 2014 blijkt evenmin dat SIO zich heeft gedistantieerd van de uitlatingen van de heer Khoulani. Dit betreft een brief van 24 juni 2014 waarvan het origineel niet is aangetroffen in het archief van OCW en een e-mail van 25 juni 2014. Inhoudelijk zijn het dezelfde stukken. De e-mail is door SIO aangemerkt als vertrouwelijk. In deze e-mail is evenmin aangegeven dat SIO afstand doet van de uitspraken van Khoulani. In de e-mail is daarentegen vooral aangegeven dat SIO de berichtgeving hierover bestrijdt, evenals de afkeurende uitlatingen van Tweede Kamerlid Marcouch.

Uitsluitend in het bij de e-mail gevoegde proces-verbaal van aangifte van SIO tegen de heer Marcouch is aangegeven dat de uitlatingen van de heer Khoulani niet overeenstemmen met het standpunt van het bestuur van SIO. Dat betreft echter een mededeling aan de politie, geen openlijke verwerping.

Ook uit het persbericht van 25 juni 2014 blijkt niet dat SIO, zoals zij in haar zienswijze aangeeft, de uitlatingen van de heer Khoulani verwerpelijk vindt en binnen de statutaire mogelijkheden van SIO direct stappen daartegen heeft ondernomen. In het persbericht is uitsluitend opgenomen dat SIO de

staatssecretaris van OCW op de hoogte heeft gesteld van de situatie rondom de mediaberichtgeving omtrent de SIO. Ook hier lijkt het SIO voornamelijk te doen om de commotie over de uitlatingen van de heer Khoulani en de weerslag daarvan op het hele bestuur. Ook in dit bericht is er geen sprake van dat SIO afstand neemt van de heer Khoulani en zijn uitlatingen.

Ik stel dan ook vast dat SIO niet onmiddellijk en openlijk afstand heeft genomen van de heer Khoulani, maar uitsluitend na lang aandringen (openlijke) actie heeft ondernomen.

In het ruim een maand later uitgebrachte persbericht van 1 augustus 2014 doet SIO het voorkomen alsof zij zich wel 'nadrukkelijk en openlijk (heeft) gedistantieerd van elke vorm van extremisme of terrorisme', en geeft zij aan dat SIO zorgvuldig met bestuursleden omgaat, maar uitlatingen die zouden kunnen worden uitgelegd als extremistisch, niet kan tolereren. Uit de hiervoor besproken persberichten blijkt echter dat SIO zich niet nadrukkelijk en openlijk van IS en de uitlatingen van haar bestuurslid Khoulani heeft gedistantieerd. Zij geeft verder in het persbericht wel aan dat zij extremistische uitlatingen niet kan tolereren, maar van enige consequentie jegens bestuurslid Khoulani blijkt niets. Een alsnog duidelijk, onvoorwaardelijk en openlijk afstand nemen van – concreet – de uitlatingen van de heer Khoulani en het daadwerkelijk niet tolereren van dergelijke uitlatingen door een bestuurslid, is niet in het persbericht opgenomen.

SIO stelt dat haar niet de ruimte zou zijn geboden om geen 'botte bijl-methode' te hanteren, en dat zij niet de ruimte zou hebben gekregen om de heer Khoulani te overtuigen van de verwerpelijkheid van zijn standpunten. Deze stelling lijkt in tegenspraak te zijn met de stelling dat (wel) openlijk en duidelijk afstand van de opvattingen van de heer Khoulani is genomen. Los daarvan gaat SIO er hiermee aan voorbij dat de openlijke steunbetuiging van een bestuurder van SIO aan IS geen interne aangelegenheid is die uitsluitend intern, volgens de wijze en het tempo dat SIO geraden acht, zou kunnen worden afgehandeld. De openlijke steunbetuiging aan IS van een bestuurder van een te starten school vraagt erom dat onmiddellijk duidelijk wordt gemaakt dat die school niet gericht zal zijn op het gedachtengoed van IS, maar daar juist tegenwicht aan zal bieden. Dat kan ook niet met een stelling dat SIO het gesprek had willen aangaan, ook met mij, achterwege worden gelaten of op de lange baan worden geschoven. SIO gaat daar ten onrechte aan voorbij. Daarmee bevestigt SIO mijn vaststelling dat de ernst van de situatie niet is en wordt onderkend, en draagt het bij aan de zorgen die ten aanzien van de naleving van bekostigingsvoorwaarden bestaan. Ik heb er daarbij dan ook vanuit te gaan dat SIO niet openlijk en onmiddellijk afstand heeft genomen van de uitlatingen van de heer Khoulani. De betrokken bestuursleden die dat achterwege hebben gelaten, vormen echter nog steeds het bestuur van SIO.

Ik stel dan ook vast dat het bestuur van SIO niet onmiddellijk en onvoorwaardelijk afstand heeft genomen van de openlijke steunbetuiging aan IS. Er is niets gedaan om publiekelijk tegen deze uitlatingen in te gaan. De heer Khoulani is nog circa 2,5 maand bestuurslid van SIO gebleven, en heeft in de media aangegeven niet door het bestuur tot opstappen te zijn gedwongen. De overige bestuursleden hebben eerst na circa 2,5 maand in een vertrouwelijk brief aan mij aangegeven zich te distantiëren van de opvattingen van de heer Khoulani. Zij hebben nooit publiekelijk afstand van deze opvattingen genomen.

Voor een begin van herstel van vertrouwen is op zijn minst vereist dat de betrokken twee bestuursleden worden vervangen. Ik heb dat in mijn brief van 24 februari 2015 ook aan SIO aangegeven. Ik moet echter vaststellen dat de betrokken twee bestuursleden nog steeds deel uitmaken van het bestuur van SIO.

Het college van burgemeester en wethouders van Amsterdam heeft in een brief aan de raad van 3 november 2015 zijn zorgen over SIO toegelicht. Daaruit volgt dat het college mijn zorgen onderschrijft.

Met de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van 21 oktober 2015 is komen vast te staan dat het college van B&W van Amsterdam met ingang van 1 augustus 2017 een voorziening in de huisvesting voor SIO moet treffen. De Afdeling bestuursrechtspraak heeft in de uitspraak van 21 oktober 2015 eveneens overwogen dat de Staatssecretaris een oordeel over de goede uitvoering van artikel 17 WVO toekomt. Voor overige bekostigingsvoorwaarden geldt dat evenzeer.

> Zie: ABRvS 21 oktober 2015, ECLI:NL:RVS:2015:3249, rov. 5.1:
>
> ‘(…) Nu de minister bevoegd is deze bekostiging al dan niet te verstrekken, komt alleen de minister een oordeel toe over de goede uitvoering van artikel 17 Wvo, mede in het licht van het IVRK, door de school. (…)’

De Afdeling bestuursrechtspraak hecht in dit verband mede belang aan het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind (IVRK). Dat verdrag legt belangrijke verplichtingen op de aangesloten staten om altijd de belangen van kinderen na te streven. Die verplichtingen brengen met zich dat ook moet worden verzekerd dat kinderen opgroeien in en onderwijs krijgen in omstandigheden waar respect voor mensenrechten en vrede en verdraagzaamheid jegens anderen voorop staan.

> Zie: de bepalingen uit het IVRK en in het bijzonder artikel 29 IVRK:

> 'Het kind heeft recht op onderwijs dat is gericht op: de ontplooiing van het kind; respect voor mensenrechten en voor de eigen culturele identiteit, de waarden van het eigen land en van andere landen; vrede en verdraagzaamheid; gelijkheid tussen geslachten; vriendschap tussen alle volken en groepen en eerbied voor het milieu. Iedereen is vrij om een school naar eigen inzicht op te richten met inachtneming van deze beginselen en de door de overheid vastgestelde minimumnormen voor alle scholen.'

De overheid is ook op grond van artikel 2 Eerste Protocol EVRM gehouden om in het recht op onderwijs van kinderen te voorzien. Dat houdt tevens een (al dan niet positieve) verplichting in om er voor te zorgen dat kinderen onderwijs krijgen dat past bij de mensenrechten en waarden waar het EVRM een uitdrukking van vormt.

Het verstrekken van bekostiging aan een school waarvan bestuurders openlijk steun betuigen aan IS of waar bestuurders niet onmiddellijk, onmiskenbaar en publiekelijk afstand nemen van dergelijke steunbetuigingen en opvattingen is in strijd met de bekostigingsvoorwaarden, mede in het licht van het IVRK en artikel 2 Eerste Protocol EVRM, en voorts in strijd met het IVRK en artikel 2 Eerste Protocol EVRM zelf.

Gegeven de feiten die zich ten aanzien van SIO hebben voorgedaan, moet voor verstrekking van bekostiging zijn verzekerd dat aan alle in dit verband relevante bekostigingsvoorwaarden zal worden voldaan.

Het gaat dan om de wettelijke burgerschapsopdracht van artikel 17 WVO. Het gaat voorts om artikel 3b WVO, en artikel 23a WVO op grond waarvan het bevoegd gezag zorg moet dragen voor de kwaliteit van het onderwijs, waaronder ook de zorg voor het personeelsbeleid wordt verstaan. In het onderwijsplan dient te worden vastgelegd hoe de school dit zal doen (artikel 24 WVO). Het schoolbestuur dient voorts zorg te dragen voor een deskundig beheer (artikel 49 lid 2 WVO). Bij dit alles zijn ook de eisen van goed bestuur van belang, en het vaststellen van een code van goed bestuur door het bevoegd gezag (artikel 103 lid 5 WVO).

Ik heb daarom de inspectie opdracht gegeven te onderzoeken of dat het geval zal zijn, en daarmee SIO in staat gesteld om aan te tonen dat aan haar alsnog het vertrouwen moet worden geschonken en bekostiging moet worden verstrekt. Van die mogelijkheid is echter geen gebruik gemaakt. De inspectie heeft mij bericht dat, ondanks alle pogingen van de inspectie, SIO heeft geweigerd aan dit onderzoek mee te werken. De zorgen dat SIO niet aan de

bekostigingsvoorwaarden zal voldoen, zijn dus niet weggenomen. Zij zijn door deze weigering mee te werken daarentegen vergroot.

Ik kan niet anders dan concluderen dat er gegronde redenen zijn om aan te nemen dat het huidige bestuur van SIO niet in staat zal zijn te voldoen aan de geldende bekostigingsvoorwaarden voor het bevoegd gezag van een school voor voortgezet onderwijs. Iedere school dient onderwijs te verzorgen dat er mede op gericht is actief burgerschap en sociale integratie te bevorderen (artikel 17 WVO). Iedere school dient tevens de veiligheid op school te borgen. Voor dit bestuur voorzie ik vooral voor deze opdracht grote problemen. Die wil ik hoe dan ook voorkomen. De problemen strekken zich uit tot de kwaliteit van het onderwijs, waaronder de zorg voor het personeelsbeleid, en het beheer van de school (artikel 23a en 49 WVO).

Het is het bestuur van een school dat verantwoordelijk is voor de selectie en aanstelling van docenten. Bij een bestuur dat niet onmiddellijk en publiekelijk afstand neemt van een (oud-)bestuurslid in geval van publiekelijke steunbetuiging aan IS, bestaat het risico dat het dergelijk gedachtengoed ook toelaat in het onderwijs aan leerlingen. In eerste instantie kan dat gebeuren door de aanstelling van docenten en in tweede instantie door de vormgeving van het onderwijs. Juist het klaslokaal moet een veilige omgeving zijn. Artikel 3b WVO drukt dat ook uit, en geeft scholen de taak zorg te dragen voor de sociale veiligheid van leerlingen op school. De school moet een omgeving zijn waar leerlingen leren over de fundamentele waarden van onze democratische rechtsstaat en de manier waarop zij daarin kunnen functioneren. Dat kan alleen in een omgeving die gevrijwaard is van geweld, extremistische ideologie en onverdraagzaamheid. SIO heeft er de afgelopen jaren geen blijk van gegeven daartoe in staat te zijn, of dat zelfs na te streven. Het bestuur heeft geen medewerking verleend aan het onderzoek. Ook heeft het bestuur niet op een andere wijze de bestaande zorgen weggenomen. Er is niet verzekerd dat in de organisatie en vormgeving van het onderwijs, het personeelsbeleid, het beheer en bestuur is verankerd en geborgd dat SIO aan deze voorwaarden kan voldoen. Die verankering en borging is overigens wel voorgeschreven (zie o.a. artikel 23a WVO, artikel 24 WVO, artikel 49 WVO en artikel 103 WVO). Er is gezien dit alles gegronde reden om aan te nemen dat SIO niet aan de bekostigingsvoorwaarden zoals gesteld in artikel 3b, 17, 23a, 24 en 49 WVO zal voldoen, mede in het licht van artikel 103 WVO en in het licht van het IVRK en artikel 2 Eerste Protocol EVRM.

5 Afweging intrekking besluit om de school van SIO te Amsterdam voor bekostiging in aanmerking te brengen

In artikel 4:21 lid 4 Awb zijn de algemene regels ten aanzien van subsidie uit titel 4.2 Awb van overeenkomstige toepassing verklaart op de bekostiging van het onderwijs.

Uit de vaste rechtspraak van de Afdeling volgt dan ook dat de algemene subsidieregels een rol hebben naast de specifieke onderwijsregelgeving.

> Zie opnieuw bijv. over lagere vaststelling en terugvordering van bekostiging ABRvS 18 april 2007, ECLI:NL:RVS:2007:BA3216, r.o. 2.4.1:
>
> "De rechtbank heeft met juistheid overwogen dat uit de omstandigheid dat Titel 4 van de Awb vanaf 11 mei 2001 van overeenkomstige toepassing is op de bekostiging van het onderwijs volgt dat als algemeen uitgangspunt heeft te gelden dat ook de artikelen 4:49 en 4:57 van de Awb grondslag kunnen vormen voor de wijziging en terugvordering van een op grond van de Awb toegekende rijksbijdrage, omdat de wetgever met artikel 2.9, vierde lid, van de WHW niet heeft beoogd een uitputtende regeling te geven voor het wijzigingen en terugvorderen van rijksbijdragen."
>
> Zie in dat verband ook:
>
> – ABRvS 21 november 2007, ECLI:NL:RVS:2007:BB8404, r.o. 2.4.1;
> – ABRvS 2 augustus 2006, ECLI:NL:RVS:2006:AY5511, r.o. 2.11.1.

Deze lijn is tevens neergelegd in de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak over het besluit om een nieuwe scholengemeenschap van de Stichting Tjalling Koopmans College voor bekostiging in aanmerking te brengen, in te trekken. Daar had het Tjalling Koopmans College de staatssecretaris te kennen gegeven niet binnen de termijn waarbinnen de bekostiging op grond van artikel 66 lid 4 WVO moet aanvangen, met de school te starten. De Afdeling bestuursrechtspraak oordeelde dat dat voor de staatssecretaris aanleiding mocht zijn om het besluit om de nieuwe scholengemeenschap voor bekostiging in aanmerking te brengen, in te trekken, zij het dat de staatssecretaris de terugwerkende kracht aan die intrekking had moeten onthouden. Artikel 4:48 lid 1 onder a Awb bood daarvoor de grondslag. Of de omstandigheden die ertoe hebben geleid dat de school niet binnen de daarvoor gestelde termijn is aangevangen, het gevolg zijn van eigen keuzes van het Tjalling Koopmans College ten aanzien van de huisvesting, is daarbij naar het oordeel van de Afdeling niet van belang.

> Zie: ABRvS 18 januari 2017, ECLI:NL:RVS:2017:86, rov. 7.2:

> "Het Tjalling Koopmans College heeft de staatssecretaris, zoals vermeld, te kennen gegeven niet te zullen starten met de school binnen de termijn waarbinnen de bekostiging ingevolge het besluit van 18 juni 2009 diende aan te vangen. Daarin heeft de staatssecretaris, gelet op artikel 4:48, eerste lid, aanhef en onder a, van de Awb, aanleiding mogen zien om het besluit van 18 juni 2009, voor zover daarbij de aanvraag voor mavo en havo is toegewezen, in te trekken. Of de omstandigheden die ertoe hebben geleid dat de school niet binnen de daarvoor gestelde termijn is aangevangen het gevolg zijn van eigen keuzes van het Tjalling Koopmans College ten aanzien van de huisvesting, is daarbij niet van belang."

De vraag is dan ook of ik in de hiervoor geschetste omstandigheden aanleiding zie om ook in dit geval toepassing te geven aan artikel 4:48 Awb.

Dat is het geval. De hiervoor weergegeven omstandigheden maken dat de ernstige vrees dat SIO niet zal voldoen aan de bekostigingsvoorwaarden niet is weggenomen. De weigering van SIO om aan het onderzoek van de inspectie mee te werken, heeft die vrees daarentegen versterkt. Er is dan ook gegronde reden om aan te nemen dat SIO niet aan de aan bekostiging verbonden verplichtingen zal voldoen.

Ik moet vaststellen dat het vertrouwen dat SIO dat later alsnog wel zal doen, onherstelbaar is beschadigd. SIO heeft zelfs de mogelijkheid om aan de inspectie openheid van zaken te geven, en te laten zien hoe zij aan de hier relevante bekostigingsvoorwaarden wil gaan voldoen, naast zich neergelegd. Dat maakt te meer dat er van moet worden uitgegaan dat SIO niet aan bekostigingsvoorwaarden zal voldoen, die van essentieel belang zijn voor het onderwijs en de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag voor de leerlingen.

Daarnaast is van belang dat deze omstandigheden mij er toe brengen de verstrekking (en vaststelling) van bekostiging te weigeren. Deze beslissing wordt in een separaat besluit met kenmerk 1203420 neergelegd.

Dit brengt met zich dat de termijn waarbinnen de school een aanvang moet nemen op grond van artikel 66 WVO ongebruikt zal verstrijken en dat de activiteit waarvoor bekostiging wordt verstrekt – het geven van onderwijs – niet zal plaatsvinden.

Dit alles brengt mij tot de beslissing om het besluit van 25 augustus 2011, gepubliceerd in de Staatscourant 2011, 16108, waarmee de school van SIO in Amsterdam voor bekostiging in aanmerking is gebracht, op grond van artikel 4:48 lid 1 onder a en b Awb in te trekken.

6 Besluit

Ik trek het besluit tot het in aanmerking brengen voor bekostiging van een scholengemeenschap voor mavo, havo en vwo op islamitische grondslag op de aanvraag van SIO van 5 september 2011 in. De intrekking heeft geen terugwerkende kracht.

De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Sander Dekker